

28. april 2023
Ryan Metcalfe

**Til: Miljø- og Fødevareministeren
Miljøstyrelsen
Miljøordfører
og interesseorganisationer
mim@mim.dk**

Manglende samlet risikovurdering af PFAS i vandmiljøet skaber utryghed

Kære Miljøminister, Miljøordfører og Interesseorganisationer,

Der er påvist PFAS i store dele af vores vandmiljø som f.eks. i havmiljøet, i fjorde, søer og vandløb. Analyser foretaget af kommuner og Miljøstyrelsen viser, at badevandskriterierne ofte er overholdt for badevandet. Der er samtidigt fundet væsentlig højere koncentrationer i vandoverfladen og særligt i de situationer, hvor der er skumdannelse. Kommunerne mangler information om hvordan den nuværende viden skal anvendes. Der er brug for, at viden kvalificeres i forhold til de sundhedsmæssige forhold, så kommunerne kan vejlede borgerne bedst muligt. Der er behov for, at sundhedsfaglige personer sammenholder viden om koncentrationer med menneskers adfærd, hyppighed og optagene mængder af PFAS i en egentlig risikovurdering af konsekvenserne for eksponering af PFAS. Der er behov for fælles retningslinjer for, hvordan vi skal forholde os til PFAS i vandmiljøet.

Kommunernes Internationale Miljøorganisation (KIMO) har tidligere opfordret til, at tilførslen af PFAS til havmiljøet skal stoppes. Vi har opfordret til en handleplan – både nationalt og internationalt.

Men selvom tilførslen af PFAS til havmiljøet stoppede i dag, så er der allerede PFAS i havmiljøet. Det er en fladeforurening, som vi bliver nødt til at forholde os til i dag og mange, mange år i fremtiden. Det er fordi stofferne nedbrydes så langsomt i miljøet, og fordi de i vandmiljøet kan transporteres over store afstande. Det er ikke en enkelt kilde, som holder sig inden for en konkret kommunegrænse eller et konkret land – det er en problematik, der kræver national handling med et internationalt udsyn.

Da forureningen ikke er lokal men nærmere national og desværre sågar global, er det ikke den enkelte kommune der skal foretage undersøgelser eller definere retningslinjer sammen med f.eks. Styrelsen for Patientsikkerhed. Her bør staten tage over, og sikre ens retningslinjer for kommunerne.

Kommunerne tager standardiserede badevandsanalyser for PFAS-stoffer i vandsøjlen som for de øvrige stoffer der analyseres for. Men er det et retvisende billede af koncentrationen, med den viden vi nu har om PFAS? Relaterer de vejledende grænseværdier til prøvetagningsmetoden? Spørgsmål om risikoen ved f.eks. surfing er rejst til Styrelsen for Patientsikkerhed og til Miljøstyrelsen, og de giver til svar, at der på nuværende tidspunkt ikke er tilstrækkelig forskning til at kunne lave en generel risikovurdering. Kommunerne kan få udtalelser om konkrete situationer, det vil sige én risikovurdering af én konkret koncentration i én konkret skumprøve. Men den konkrete situation ændrer sig fra dag til dag, fra lokalitet til lokalitet og fra person til person. Hvordan skal de enkelte kommuner rådgive turister og borgere om, hvorvidt det er sikkert at surfe eller lade sine børn lege i vandkanten?

Danmark er omgivet af vand, og vi er alle på den ene eller anden måde forbundet med det – det er en vigtig del af vores rekreative brug af naturen. De vejledende grænseværdier for badevandskvalitet er generelt overholdt men der er usikkerhed overfor hvordan koncentrationerne i den øverste overflade skal håndteres. Usikkerheden giver en utryghed som kan have store afledte konsekvenser for mange borgere – også økonomisk i forhold til turismen.

Derfor skriver KIMO Danmark til ministeren, partiernes miljøordførere og interesseorganisationer. **Vi mener, at de statslige styrelser i højere grad aktivt skal igangsætte initiativer som betyder at kommunerne kan få nogle ens og klare retningslinjer for vejledning af borgerne. Der mangler således en generel risikovurdering af PFAS i vandmiljøet. En risikovurdering som skal danne grundlag for retningslinjer for, hvordan vi adfærdsmæssigt kan bruge vandmiljøet sikkert i forhold til PFAS-stoffer.**

Det er glædeligt, at det nu fremgår af Finansloven 2023, at aftalepartierne er enige om at nedsætte en videnstaskforce om PFAS, der skal lave en opsamling på den viden, som findes om PFAS både nationalt og internationalt. Det er KIMO's håb, at ned nedsatte videnstaskforce vil udarbejde guidelines, som dels gør det trygt at leve ved kysten, men som heller ikke overreagerer ved en overdreven brug af forsigtighedsprincipper.

KIMO anbefaler, at der tages initiativ til:

1 – at der laves en generel risikovurdering af PFAS i vandmiljøet

For at risikovurderingen skal være generel er det vigtigt, at hele vandmiljøet inkluderes, dvs. eksponeringen af PFAS i badevand og skum. Der skal tages højde for

- Forskel i koncentrationer i badevand og skum
- Eksponering ved oral optagelse og gennem huden
- De mest almindelige vejrforhold, som findes i Danmark (vindretninger og vindhastigheder)
- Forskellige befolkningsgrupper (børn, unge, voksne)
- Forskellig adfærd (alt fra surfere, der ligger på vandet i mange timer i mange dage om året til turisterne der bader ved vestkysten – varigheden af kontakten)
- Ferskvand og saltvand

2 – at der udarbejdes retningslinjer for adfærd i forhold til PFAS i vandmiljøet

Retningslinjerne skal afklare:

- Hvor meget den enkelte kan opholde sig i vandmiljøet før den sundhedsmæssige grænseværdi er overskredet
- Hvilke adfærdsmønstre der kan minimere eksponeringen af PFAS-stoffer.

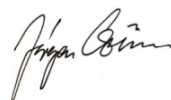
Kort og godt en guide til kommunerne og borgerne om, hvordan de forholder sig til PFAS i vandmiljøet. I denne proces er formidlingen altoverskyggende. Så borgerne, turisterne og miljømyndighederne kan forstå og fortolke retningslinjerne og være trygge.

Vi håber på jeres opbakning, så vi kan få hurtig handling på ovenstående områder. Vi mener det er vigtigt, at der handles nu, og at eksisterende viden kombineres med yderligere viden for at skabe vished og tryghed for alle brugere af vandmiljøet. Det er nødvendigt med en samlet og koordineret national indsats i Danmark.

Venlig hilsen

Preben Friis-Hauge
Formand for KIMO Danmark
Udvalgsformand Varde Kommune

Jørgen Grüner
Næstformand for KIMO Danmark
Udvalgsformand Slagelse Kommune